

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones Pastorales De Præceptis, Vitiis Capitalibus, Et De Sacramentis

Marchantius, Jacobus

Coloniæ Agrippinæ, 1655

III. De Ira & Invidia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41699

De aliis quæ avaritiam concernunt, fraude, fallaciâ, perjurio in emptionibus, venditionibus, &c. Suprà sufficienter dictum est in quæstionibus super præcepto septimo Decalogi.

De peccato Luxuriæ & speciebus ejus tractatum est in quæstionibus super præcepto sexto Decalogi, ideò hic supersedeo. Videri etiam possunt quæ dixi de raptu sodomia, incestu, inter casus reservatos post *Tractat. de Pœnitentiâ Candelab. nostro Myst*

C A P U T III.

De Ira & Invidia.

I. **Q**UAERO. Quando ira sit peccatum mortale? Resp. cum ira ut in malum accipitur, sit appetitus injustæ vindictæ, censetur mortalis si vindicta quam quis appetit sit gravis, & perfectè volita: quia tunc est contra proximi charitatem, & contra justitiam in re notabili.

Potest verò esse venialis ob imperfectionem actus; vel defectu voluntarii perfecti, quando motus iræ perfectum judicium rationis prævertit;

vel

vel ex parte materiæ, cum quis modicam vindictam cupit. Sic supra dixi iram puerorum sese percutientium sine intentione gravis læsionis, venialem ordinariè cenferi.

2. **QUAERO.** *An quando quis gravem quidem vindictam non appetit, tamen graviter exardescit interius & perturbatur; vel etiam exterius excandescit; & iram per signa & clamorem multum patefacit, an censeatur peccatum mortale?* Resp. non cenferi, nisi qui ita accendatur, ut paratus sit aliquid facere quod sit peccatum mortale; vel nisi scandalum grave oriatur; quod quandoque contingere posset in Viris Ecclesiasticis, aut Religiosis.

3. **QUAERO.** Si omnis ira non sit mortalis, quare Matth. 5. generaliter dicit Dominus: *Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio?* Reum enim esse iudicio, apud Hebræos nihil est aliud, quam dignum esse condemnatione; & quidem mortis, nam illa, tamquam præcipua, dicitur absolute condemnatione & iudicium: & translata ad Tribunal

bunal Dei, designat damnationem æternam, ut multi interpretantur.

R. sp. Christum ibi non loqui de omni ira, sed de ea quæ tendit ad homicidium, sive quâ quis alterius mortem desiderat *D Tho 2. q. 158. art. 3. ad 2.* Pōnit n. tres gradus homicidii. 1. est ira interna mortem desiderans. 2. eadem ira erumpens in contumeliam, sed levio-rem. Tertius eadem erumpens in contumeliam gravem, dum non solum *Raca*, sed & *Fatue* fratri dicit. In 4. est ipsum homicidium, aut percussio.

4. *QUAERO. An maledictio ex ira procedens sit semper peccatum mortale?*
 Resp. cum maledictio sit mali imprecatio si quis grave malum animo deliberato alicui imprecetur, est peccatum mortale. Si verò in maledictionem erumpit solum ore tenus, corde vero & voluntate non velle illud malum quod imprecatur, peccatum est solum veniale. Quomodo frequenter parentes verba quædam maledictionis fulminant in proles immorigeras ex ira subitanea, absque voluntate mali; &

ita absque peccato mortali. Est tamen res periculosa, de qua graviter & frequenter sunt monendi

Adverte hic quosdam malum imprecari advertenter in ipso fervore iræ, & tunc etiam consentire in malum, mox autem placari, & pœnitere mali imprecati. *V. Cij. V. Maledictio.* Hi quandoque se excusant, quasi graviter non peccassent, quia mox malum noluisse, inquit ipsi; sed id non sufficit, quia in morula præcedentis temporis potuit esse sufficiens advertentia & consensus ad peccandum mortaliter; illa autem quæ statim subsequitur pœnitentia & nolleitas mali, indicat in peccato non fuisse permanentiam, non verò facit, ut non fuerit consensus. De quo rudes in Confessione examinandi sunt, quia putant exiguum fuisse peccatum, eò quòd non durarit ira, aut quia malam imprecationem mox revocarint.

5. *QUAERO.* *Quid de contumelia, convitio, improprio, an semper sint peccata mortalia?* Si quis notabiliter intendat lædere alterius honorem, vel excontem-

contem-

contemptu illa procedat, peccat mortaliter. Si quis verò ex ira levi aut animi levitate absque animo inhonorandi aliquid objicit, censeatur veniale peccatum. In peccatis verborum maxime consideratur ex qua intentione & affectu proferantur. Si tamen advertat aliquis graviter aliquem commovendum & lædendum ex aliquibus objectis, licet fortè ei non sit animus graviter inhonorandi, posset mortaliter peccare; tum quia occasionem gravis peccati alteri dat, tum quia dum advertit alterum graviter lædi, (etiam si non faciat eo animo) tamen actus redit in naturam suæ formæ, ut loquuntur Theologi.

6. *QUAERO. Quale peccatum committunt, qui sibi vel alteri ex ira dicunt: Maledictus dies quo ego natus sum. Maledictus dies quo natus es. Maledictus dies quo primum unquam te vidi. Maledictus dies quo te in conjugem accepi. Maledicti qui unquam id mihi suaserunt, & similia. Resp. hic esse discernendum animum ejus qui sic maledicit. Si enim*

nim maledicendo diei, intendit quis
 solum irrationabili creaturæ maledi-
 cere, ita ut intendat solum quod dies
 maledictus sit, tot mala culpæ vel pœ-
 næ producens, sive nativitatis sit dies,
 sive conjugii, censetur solum peccare
 venialiter, & quandoque etiam potest
 non peccare, ut *Job*. Si verò per illam
 maledictionem intendit optare ma-
 lum homini nascenti, sive sibi, sive al-
 teri, item personis illo die conjugatis,
 sive sibi, sive conjugi, peccatum mor-
 tale est. Unde deliberato animo id fa-
 cere, vel his qui conjugium suaserunt
 maledicere, à mortifero peccato non
 excusatur. Sed cum sæpe non intelli-
 gant proprium sensum verborum quæ
 proferunt, & ex pravo magis usu hæc
 pronuntient, quam ex voluntate ma-
 li; tunc excusationi à peccato mortali
 locus esse poterit.

7. *QUAERO. Quale peccatum sit indi-
 gnatio, quæ dicitur filia iræ?* Resp. indi-
 gnatio dicitur, quando homo non
 vult videre eum cui irascitur, nec cum
 eo loqui aut conversari, quia eum in-
 dignum

dignum

dignum iudicat suâ conversatione & affabilitate. Communiter autem est peccatum veniale, nisi scandalum accedat, vel casus quo ei teneatur loqui. Potest verò in superiore erga inferiorem fieri ex justa causa correctionis, sine peccato, Sed & indignatio potest crescere usque ad contemptum & odium proximi, & tunc est mortalis; de quo est examinandus pœnitens.

8. *QUAERO. Quale peccatum sit tumor mentis, qui etiam recensetur inter filias iræ?* Resp. quidam vocant tumorem mentis, quo seipsum irascens extollit, & alteri præfert. Facit enim ira, ut is qui offensus est, se apprehendat ut magnum, & extollat; eum verò qui offendit ut vilem, & contemnat; quomodò & animalia in ira intumescunt & extollunt. Si itaque sit perfectus in tumore contemptus, tunc peccatum mortale committitur, alias non. Alii tumorem vocant, quando irascens animum suum replet diversis cogitationibus amaris, quibus apud se cogitat diversas vias se vindicandi, & habet
multi-

multiplex propositum id perficiendi.
Itaque hic tumor, quia ex gravi & diu-
turna ira procedit, cum viæ multæ vin-
dictæ injustæ excogitantur, in remota-
bili gravis est & mortalis.

9. *QUAERO. Quæ signa dilectionis ini-
mico tenetur quis exhibere?* Resp. tene-
tur exhibere signa charitatis genera-
lia, ex præcepto: signa autem particu-
laria non tenetur, nisi ex consilio, in
præparatione tamen animi debet esse
paratus subvenire ei in necessitate. V.
quæ dixi Horti Past. Tom. 3. Tract. 2.
Lect. 3. in fine.

10. *QUAERO. Quale peccatum sit in-
vidia?* Resp. cum invidia sit tristitia
de alieno bono in quantum tale bonū
minuit excellentiam invidentis, si il-
la tristitia sit voluntaria & deliberata,
sitque de gravi bono alterius, morta-
lis est. Motus autem imperfecti invi-
diæ, veniales sunt. Sic si quis delibe-
ratè exultet in adversis proximi ob
invidiam, mortaliter peccat: sicut &
prosperis ejus ob eandem invidiam
se contristando & affligendo. Ex invi-
dia

dia solet oriri odium proximi, & illud etiam ex suo genere est mortale: potest autem quis sine peccato odisse peccatum proximi, & pravas consuetudines, quia cum hoc stat quòd proximum diligit.

Ex invidia etiam oriri solet detrahitio, susurratio, & similia, de quibus dixi super *Præcept. 8. Decal.*

Advertat autem Confessarius, confundi frequenter à confitentibus invidiam cum æmulatione: Est autem æmulationis tristitia de alieno bono, non quia ille alius benè habet, sed quia ipse qui tristatur non habet: & hæc à Confessariis distinguenda est ab invidia perfecta; est enim ordinariè æmulationis illa solùm venialis, qualis frequens est inter homines ejusdem artis vel professionis.

C A P U T I V.

De Gula & Acedia.

I. **Q**UAERO *Quale peccatum sit Gula?* Resp. cum Gula sit appetitus inordinatus cibi vel potus, ordinariè est solùm venialis, nisi propter gulam
quis